

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Örneği / Investigation of the Burnout Levels of Vocational School of Health Services Students: Sivas Cumhuriyet University Case

Sait BARDAKÇI¹, Mustafa FİLİZ²

1. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, sbardakci@cumhuriyet.edu.tr,

2. Artvin Çoruh Üniversitesi, mustafa2108@artvin.edu.tr,

Gönderim Tarihi | Received: 4.07.2019, Kabul Tarihi | Accepted: 2.12.2019, Yayımlanma Tarihi | Date of Issue: 1.08.2020, DOI: 10.25279/sak.586861

Atıf | Reference: "BARDAKÇI, S; FİLİZ, M. (2020). Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Örneği. *Sağlık Akademisi Kastamonu (SAK)*, 5 (2), s.120-133."

Öz

Amaç: Bu araştırmanın amacı sağlık hizmetleri meslek yüksekokulunda öğrenim gören üniversite öğrencilerinin tükenmişlik düzeylerinin incelenmesidir. **Materyal ve Yöntem:** Bu amaçla Çapri, Gündüz ve Gökçakan (2011) tarafından Türkçeye uyarlaması yapılan "Maslach Tükenmişlik Envanteri-Öğrenci Formu" ile araştırmacılar tarafından oluşturulan "Kişisel Bilgi Formu" veri toplama araçları olarak kullanılmıştır. Araştırmanın verileri, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gören ve çalışmaya gönüllü olarak katılan toplam 470 öğrenciden elde edilmiştir. Verilerin normal dağılım göstermediği anlaşıldığından analizde non-parametrik istatistiksel yöntemler kullanılmıştır. Bu bağlamda, iki grup ortalaması arasındaki farklılığın incelenmesinde Mann-Whitney U testi, üç veya daha fazla sayıda grup ortalaması arasındaki farklılığın incelenmesinde ise Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Gruplar arası farklılığın tespiti için ikişerli olarak yapılan Mann-Whitney U karşılaştırma testlerinin önem seviyesinin belirlenmesinde Bonferroni Düzeltmesi kullanılmıştır. **Sonuç ve Öneriler:** Elde edilen bulgulara göre, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin tükenmişlik düzeylerinde cinsiyet, sınıf, öğrenim türü, sosyallik durumu ve haftalık alınan ders saati değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar tespit edilmiş, yaş ve mezun olunan lise değişkenlerine göre ise anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Duyarsızlaşma, Sağlık Hizmetleri, Tükenmişlik, Yetkinlik.

Abstract

Aim: The aim of this study is to examine the burnout levels of university students studying in the vocational school of health services. **Materials and Methods:** For this purpose, "Maslach Burnout Inventory-Student Form" adapted by Çapri, Gündüz and Gökçakan (2011) and "Personal Information Form" created by the researchers were used as data collection tools. The data of the study was obtained from 470 students who volunteered to participate in the study. Since the data did not show normal distribution, non-parametric statistical methods were used in the analysis. In this context, Mann-Whitney U test was used to examine the difference between two groups and Kruskal Wallis test was used to examine the difference between three or more groups. Bonferroni Correction was applied to determine the significance level of Mann-Whitney U comparison tests performed in pairs to determine the

difference between the groups. Results: According to the findings, significant differences were found regarding the variables of gender, class, type of education, sociability state and weekly course hours of the burnout levels of the students in Vocational School of Health Services, but the difference was not significant in terms of the age and the type of high school they graduated. Conclusion and suggestions: It is deemed beneficial for social students to organize informative and preventive psycho-educational activities to combat burnout within the Psychological Counseling and Guidance Centers in many universities.

Keywords: Desensitization, Health Service, Burnout, Competency.

1. Giriş

Tükenmişlik kişinin gücünü, yaşama arzusunu, enerjisini ve kendisine ait kişisel tüm kaynaklarını düzensiz bir şekilde adeta bitirmeye çabalar gibi kullanmasından dolayı duygusal, zihinsel ve bedensel açıdan yıpranması veya bitkin bir hale girmesi şeklinde ifade edilmektedir (Maslach, Schaufeli ve Leiter, 2001). Diğer bir tanımda, uzun süre devam eden yoğun duygusallığın yaşandığı bedensel, duygusal ve ruhsal bir yorgunluk (bıkkınlık) sendromu olarak tanımlanmaktadır. Bir başka tanımda tükenmişlik, uzun süren stres durumlarından kaynaklı olarak zamanla gelişen kronik bir stres sendromu olarak da tanımlanmaktadır (Ahola ve diğerleri, 2006).

Maslach ve diğerleri (2001) tükenmişliği meslekteki kronik, duygusal ve bireyler arası stres etkenlerine karşı gösterilen uzun süre devam eden tepki olarak açıklamaktadır. Literatürde tükenmişlik genellikle üç aşamada ele alınmaktadır. Bunlar; duygusal tükenme, duyarsızlaşma ve etkisizliktir (Ören ve Türkoğlu, 2006).

Duygusal tükenme, tükenmişliğin ilk belirtisi olup genellikle bireyin mevcut durumundan duygusal olarak tükenmişlik algılamasıdır. Bu aşamada bireyin kendini güçsüz hissetmesi, kullanıldığını düşünmesi, bir şeylerin sonunun geldiğini ifade etmesi, fiziksel olarak bitkin olduğunu söylemesi gibi durumlar görülmektedir (Schwab, Jackson ve Schuler, 1986).

Duyarsızlaşma, bireyde diğer insanlara karşı güven ve inanç kaybına yol açmakta olup zamanla bireyin işe ve iş arkadaşlarından soyutlanmasına yol açmaktadır. İşe katkı sağlamayı azaltır veya tamamen son verebilir. Diğer bir ifade ile duyarsızlaşma bireyin kendini tükenme sendromundan ve hayal kırıklığından korumak için takındığı tavidir. Tükenme sinsice ve yavaş bir şekilde bireyde başlar (Maslach ve Leiter, 1997). Tükenme birden görülse bile devamlı gelişen bir durumdur. Birey tükenme aşamasına gelmeden önce çoğu zaman bir iş stresi, aile fertlerinin hastalığı veya üst üste gelen sınavlar gibi dış faktörlerin etkisi altındadır. Çok nadir olmakla beraber aniden ortaya çıktığı da görülmektedir. Tükenmiş bireyler, eksikliklerini iyi saklayabilen, yetenekli ve kapasiteli insanlar olmalarından dolayı, genellikle bu sorunun ilk evrede farkında olmazlar. Fakat bireyde bu kadar olumsuz duyguların bir arada olması verimli çalışmasına ve sağlığına ciddi zarar verebilir (Gündüz ve Özyürek, 2018).

Kişisel başarıda düşme (etkisizlik), bu durum bireyde giderek artan bir yetersizlik duygusu olarak kendini gösterir ve birey için her yeni çalışma bunaltıcı gelir. Birey yaptığı çalışmalarda diğer çalışanlar ona karşıymış gibi bir duyguya kapılır. İş başarırsa bile önemsiz olduğu duygusu hâkim olur. Kendini toparlama ve yenileme arzusunu kaybeder. Tükenmişlik sendromu geçiren bireylerin kendilerine olan güvenlerini kaybetmesi diğer insanların da onlara olan güvenlerinin sarsılmasına neden olur (Maslach ve Leiter, 1997).

Tükenmişliğin fiziksel, psikolojik ve davranışsal olarak üç tür belirtisi vardır.

Tükenmişliğin fiziksel belirtileri, bireyde yorgunluk, mide bağırsak sorunları, baş ağrıları, hipertansiyon, kronik yorgunluk, uyku bozuklukları, solunum güçlüğü, sağlıksız kilo verme, obezite, koroner kalp hastalığı riskinde artış ve cilt sorunlarında devamlı şikâyet gibi durumlarla kendini göstermektedir (Baysal, 1995).

Tükenmişlik riski olan bireyde psikolojik belirtiler daha erken görülür ve daha kolay gözlemlenir. Psikolojik tükenme, kişinin mesleğine ve genel yaşamına yönelik olarak olumsuz tutumların artması ile ortaya çıkar. Duygusal tükenmişlik beraberinde düşük benlik hissi, yetersizlik ve beceriksizlik duygularını getirmektedir (Baysal, 1995). Yalnızlık, çaresizlik duygusu, engellenmişlik, aile problemleri, depresyon, psikolojik sorunlar, agresiflik, şiddete başvuruda artış, düşmanlık duygusu geliştirme, korku ve kaygı gibi tutumlar psikolojik belirtiler arasında sayılabilir (Sürgevil, 2006).

Tükenmişliğin davranışsal belirtileri, başka bireyler tarafından diğer belirti türlerine göre daha rahat bir şekilde fark edilebilir. Bu durum; Tükenmişlik durumunun artık ciddi bir seviyeye geldiğinin göstergesidir. Birey yaşadığı veya gizlediği içsel çatışmayı artık gizlemeyecek seviyede bir huzursuzluk içindedir (Sürgevil, 2006). Bu durumdaki bireylerde aşırı alınganlık, çabuk öfkelenme, yalnız kalma isteği, alkol almaya yönelik eğilim veya kullanımında görülen artış, evlilik sorunları ve boşanma, içe kapanma, unutkanlık gibi belirtiler görülmektedir (Girgin, 1995).

Tükenmişlik sendromu yaşayan kişilerin benlik duygularında azalma, sağlık problemleri, ruhsal sorunlar ve çalışma veriminde düşme görülmektedir. Sonuç olarak tükenmişlik sendromu geçiren birey hem kendisine hem ailesine hem de iş yerine ciddi zararlar vermektedir. Tükenmişliğin belirtileri beraberinde tükenmişliğin sonuçlarını da doğurmaktadır (Yavuzekinci, 2018).

1.1. Üniversite Öğrencilerinde Tükenmişlik

Üniversite yılları öğrenciler için, kişisel, zihinsel, kariyer ve sosyal açıdan önemli bir safhayı teşkil etmektedir. Bu dönem de öğrenciler farklı kültürlerle tanışıp hem kişisel gelişim noktasında ilerleme sağlar hem de hayatta kendi ayakları üzerinde durabilme yeteneklerini geliştirirler (Yang, 2004). Bununla beraber çeşitli alanlarda problemlerle karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu problemlerin sınavlar, akademik sorumluluklar, duygusal ilişkiler, davranışsal ilişkiler, bilişsel ilişkiler, uyku, zaman yönetimi, sosyal ve kültürel faaliyetlere yeterli vakit bulamama, ekonomik sorunlar gibi çeşitli alanlarda meydana çıktığı görülmektedir (Abbey, 2002).

Kişilerin tükenmişliği üzerinde öz güvenleri, işlerin üstesinden gelebileceklerine dair inançları, karşılaştıkları sorunlarla mücadele yöntemleri ve anne-baba tutumları gibi faktörler etkili olmaktadır. Tükenmişlik üniversite öğrencilerinde, okul tükenmişliği olarak ifade edilmektedir. Okul tükenmişliği, okulun ve eğitim sürecinin "aşırı" beklentilerinin öğrencileri ruhsal, zihinsel ve fiziksel açıdan yıpratması veya bitkin bir hale getirmesi olarak tanımlanmaktadır. Eğitim sisteminin çoğunlukla sınav esaslı olması ve rekabete teşvik edici bir yapıya sahip olmasından dolayı, öğrencilerin aile ve okula karşı sorumluluk duygusunu yüksek oranda artırmaktadır (Seçer ve Gençdoğan, 2012).

Tükenmişlik, öğrenci için bireysel açıdan ve bireyler arası ilişkilerde önemli bir etkiye sahiptir. Ayrıca öğrencinin akademik başarısını da etkileyen önemli bir etkidir. Öğrenci üzerinde bunun etkisi olarak; artan devamsızlık, akademik başarıda düşüş ve eğitime son verme gibi davranışlar görülmektedir (Balkıs, Duru, Buluş ve Duru, 2014).

Sağlıkta dönüşüm programı ile sağlık alanında büyük değişimler gerçekleştirmek amacıyla 8 bileşen belirlenmiştir. Bu bileşenlerden bir tanesi de bilgi ve beceri ile donanmış, yüksek motivasyonla çalışan sağlık insan gücünü yetiştirmektir (Filiz, 2017; Filiz ve Bardakçı, 2020). Tükenmişliğin, sağlık çalışanları arasında önemli bir problem olduğu bilinmektedir (Kaya ve Arıöz, 2014). Literatürde, sağlık çalışanlarında tükenmişlik ile ilgili çalışmaların çoğunun meslek icra eden sağlık çalışanlarına yönelik olduğu görülmüştür. Schaufeli ve Salanova (2007), Watson, Deary ve Thompson (2008), Uludağ ve Yaratan (2010) çalışmalarında bazı çalışanların henüz bu mesleğin eğitimini görürken tükenmişlik yaşadıklarını ve eğitim sürecinde sıklıkla bu durumun yaşadığını ifade etmişlerdir. Gündüz, Çapri ve Gökçakan (2012)'nin yaptıkları çalışmada sağlık bölümlerinde okuyan öğrencilerin diğer bölümdeki öğrencilere nispeten duygusal tükenmişlik ve duyarsızlaşma alt ölçek puan ortalamasının daha yüksek olduğu görülmüştür. Mesleğe başlamamış henüz eğitim aşamasındaki sağlıkçılara yönelik literatürde az çalışmaya rastlanılmıştır. Bu çalışma Literatüre katkı sağlamak ve sağlıkta dönüşüm programı kapsamında belirlenen insan gücü ile ilgili hedeflere ne kadar ulaşıldığını ortaya koymak adına gerçekleştirilmiştir.

Son dönemlerde öğrencilerin akademik başarısının düşme nedenlerini ve sonuçlarını belirlemeye dair literatürde birçok çalışma bulunmaktadır. Öğrencilerin akademik başarısı üzerinde tükenmişlik düzeylerinin ciddi etkisi bulunmaktadır. Stoeber, Julian, Jennifer ve Alexandra (2011) çalışmalarında tutkulu ve istekli çalışmanın öğrencilerin arasındaki kişisel farklılıklara bağlı olarak tükenmişlik düzeylerinde ve akademik başarılarında önemli farklılıklara neden olduğu sonucuna varmışlardır.

Türkiye'de üniversite öğrencilerine yönelik özellikle sağlık çalışanı olacak öğrenciler ile ilgili tükenmişlik konusunda çok çalışmanın olmaması, bu çalışmanın yapılmasında önemli bir faktördür. Öğrencilik aşamasındayken görülen tükenmişliğin, öğrencilerin hayatına ve eğitimine olumsuz etkilerini en az seviyeye indirmek için ilk aşamada var olan durumun belirlenmesi ve sorunun ortaya konulması gerektiği düşünülmektedir. Konu ile ilgili bilimsel çalışmaların artması, duyarlılık oluşturmak ve sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinde görülen tükenmişliğin demografik bazı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmada literatürde diğer çalışmalarda kullanılan demografik değişkenler tercih edilmiştir. Literatürde genellikle öğrencilerin cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, eğitim görülen bölüm, öğrenim türü, sosyallik algısı, öğrenim gördüğü lise türü ve haftalık ders yükü olarak belirlenmiştir. Tercih edilen değişkenler arasında literatürdeki çalışmalardan daha kapsamlı olarak sağlık bölümlerinde eğitim gören öğrencilerin bölümlere göre ve mezun olunan lise türüne tükenmişlik algılarının farklılık arz edip edilmediği sorgulanmıştır. Araştırmanın bu açıdan literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu kapsamda araştırmada sağlık hizmetleri meslek yüksekokulunda okuyan öğrencilerin tükenmişlik düzeyleri,

- Cinsiyete göre,
- Yaşa göre,
- Eğitim alınan bölüme göre,
- Mezun olunan lise türüne göre,
- Sınıf düzeyine göre,
- Öğrenim türüne göre,
- Sosyallik algılarına göre,
- Haftalık ders saatine göre farklılık arz edip etmediği ve farklılık arz ediyorsa bunun boyutunun ortaya konulması amaçlanmıştır.

2. Gereç ve Yöntemler

Araştırmanın evrenini Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nda 2018-2019 öğretim yılı güz döneminde öğrenim gören 3671 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 470 öğrenci oluşturmaktadır. Söz konusu çalışma grubu kolayda örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Kolay, ucuz ve hızlı veri toplamaya imkân tanıdığından dolayı (Gürbüz ve Şahin, 2014), araştırmanın çalışma grubunun belirlenmesinde kolayda örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

2.1. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından oluşturulan "Kişisel Bilgi Formu" ile Çapri ve diğerleri (2011) tarafından Türkçeye uyarlanan "Maslach Tükenmişlik Envanteri-Öğrenci Formu (MTE-ÖF)" kullanılmıştır. Kişisel bilgi formunda çalışmaya katılan öğrencilerin cinsiyet, yaş, sınıf, bölüm, öğrenim türü, öğrenim gördüğü lise türü, kendini sosyal biri olarak görüp görmediği ve haftalık ders saati gibi ifadeler yer almaktadır. Ölçekte ise örgütsel bağlılığın üç alt boyutunu ölçmek amacıyla 13 ifade olup 5'li Likert tipinde bir ölçektir. Üç alt ölçek "tükenme", "duyarsızlaşma" ve "yetkinlik" şeklinde adlandırılmaktadır. "Tükenme" alt ölçeği 1, 4, 7, 10 ve 13. maddelerden, "Duyarsızlaşma" alt ölçeği 2, 5, 8 ve 11. maddelerden, "Yetkinlik" alt ölçeği ise 3, 9, 14 ve 16. maddelerden meydana gelmektedir. Alt ölçeklerin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları sırasıyla 0.76, 0.82 ve 0.61 şeklindedir. Tükenme ile Duyarsızlaşma alt ölçeklerinden alınan yüksek puanlar tükenmişliğin yüksek olduğunu gösterirken; Yetkinlik alt ölçeğinden alınan yüksek puanlar ise tükenmişliğin düşük olduğunu ifade etmektedir.

2.2. Verilerin Toplanması ve Analize Hazırlık

Çalışmanın veri toplama aracını oluşturan ölçek ve araştırmacılar tarafından tasarlanan kişisel bilgi formu araştırmanın çalışma grubunu oluşturan 470 öğrenciye yüz yüze anket yoluyla uygulanmış ve araştırmanın verileri elde edilmiştir. Ölçeğe verilen cevaplar en olumsuz seçenekten (1=Hiçbir zaman) en olumlu seçeneğe (5=Her gün) doğru 1, 2, 3, 4, 5 şeklinde belirlenmiştir. Alt ölçeklere ait toplam puanlar, alt ölçeklerin içerdikleri maddelere verilen cevapların toplamı alınarak hesaplanmıştır.

2.3. Kullanılan İstatistiksel Yöntemler

Araştırmada kullanılacak istatistiksel yöntemlerin belirlenmesinde, öncelikle alt ölçek ortalama puanlarının normal dağılım gösterip göstermediği dikkate alınmıştır. Kolmogorov-Smirnov Testi sonucunda tüm değişkenlerin normal dağılmadığı tespit edilmiş ($p < 0.05$) ve bundan dolayı non-parametrik istatistiksel yöntemlerin kullanılmasına karar verilmiştir. Bu bağlamda farklı grupların alt ölçek ortalama puanlarının karşılaştırılmasında grup sayısı esas alınmıştır. Buna göre, bağımsız iki grup ortalamasının karşılaştırılmasında Mann-Whitney U testi kullanılırken, üç veya fazla sayıda grup ortalamasının karşılaştırılması için ise Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır. Kruskal-Wallis testinin sonucunda varsa farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek için ise gruplar arasında ikişerli olarak Mann-Whitney U testi yapılmıştır. İkişerli olarak yapılan Mann-Whitney U karşılaştırma testlerinin önem seviyesinin belirlenmesinde Bonferroni Düzeltmesi kullanılmıştır. Buna göre, $\alpha = 0.05$ önem seviyesi, yapılan ikili karşılaştırma sayısına bölünerek önem seviyesi hesaplanmıştır. Sözü geçen istatistiksel tekniklerin uygulanmasında IBM SPSS 23 programından faydalanılmıştır.

2.4. Araştırmanın Etik Boyutu

Araştırmada kullanılan veri toplama aracının bilimsel yayın etiği kurallarına uygunluğu Artvin Çoruh Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından incelenmiş, kurulun 12.03.2019 tarihli kararıyla etik yönden uygun olduğu belirtilmiştir. Araştırmaya gönüllü olarak katılan öğrencilerin sözlü onamları alınmıştır. Araştırma verileri 18.03.2019-29.03.2019 tarihleri arasında toplanmıştır.

3. Bulgular

Araştırmaya 470 üniversite öğrencisi katılmıştır. Öncelikle verilerin güvenilirliğini incelemek amacıyla alt ölçeklere ait Cronbach α katsayılarıyla birlikte ortalama ve standart sapma değerleri belirlenmiştir (Tablo 1). Bulgulara göre "Tükenme" ve "Duyarsızlaşma" alt ölçeklerinin Cronbach α katsayılarının 0.70'ten büyük olduğu ve bundan dolayı yüksek güvenilirliğe sahip olduğu söylenebilir. "Yetkinlik" alt ölçeğinin iç tutarlılığa bağlı güvenilirliği ise orta düzeydedir denilebilir (Özdamar, 1999). Bu bulgular doğrultusunda araştırma kapsamında elde edilen verilerin güvenilir olduğu sonucuna varılmıştır.

Diğer taraftan 5'li Likert tipindeki bir ölçek için ölçülen tutum ortalamaları kabaca "1,00-1,80: Çok düşük", "1.81-2.60: Düşük", "2.61-3.40: Orta", "3.41-4.20: Yüksek" ve "4.21-5.00: Çok yüksek" şeklinde değerlendirilebilir (Tekin, 1993). Buna göre alt ölçeklere yönelik hesaplanan aritmetik ortalama değerleri göz önüne alındığında, sağlık meslek yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin tükenme ve duyarsızlaşma durumlarının orta düzeyde, yetkinlik durumlarının ise yüksek düzeyde olduğu söylenebilir (Tablo 1).

Araştırmada kişisel bilgi formunda yer verilen değişkenlere ait elde edilen frekans ve yüzde değerlerine göre çalışma grubunda bulunan öğrencilerin %33.2'si erkek, %66.8'i ise kız öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerin %52.3'ünün yaşı 19 yaş ve altındayken %47.7'si ise 20 yaş ve üzerindedir. Aynı zamanda öğrencilerin %57.4'ü birinci sınıf öğrencisiyken %42.6'sı ikinci sınıf öğrencisidir. Normal öğretim programlarında öğrenim gören öğrencilerin oranı %58.5 iken ikinci öğretim öğrencilerinin oranı %41.5 şeklindedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %26.8'i sağlık liselerinden, %73.2'lik bir çoğunluğu ise sağlık lisesi dışındaki diğer liselerden mezun olmuşlardır. Öğrencilerin %74'ü kendisini sosyal bir insan olarak tanımlarken %26'sı kendisinin sosyal bir insan olmadığını düşünmektedir. Son olarak öğrencilerin %32.6'sı haftada 18 saat veya altında ders alırken, yine %32.6'sı haftada 19 saat ile 22 saat arası, %34.8'i ise 23 saat veya üzerinde ders almaktadır.

Sağlık meslek yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin tükenmişlik düzeylerinin öğrencilerin cinsiyetlerine ve yaşlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği ayrı ayrı analiz edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin duyarsızlaşma ve yetkinlik düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermezken ($p>0.05$), tükenme düzeyleri cinsiyete göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır ($p<0.05$). Ayrıca erkek ve kız öğrencilerin tükenme alt boyutu medyan değerleri göz önüne alındığında, kız öğrencilerin tükenme düzeylerinin erkek öğrencilere göre anlamlı derecede daha yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 2).

Öğrencilerin tükenme, duyarsızlaşma ve yetkinlik düzeyleri yaşlarına göre ise anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$) (Tablo 2). Sağlık meslek yüksekokulu öğrencilerinin tükenmişlik düzeylerinin öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıfa ve öğretim türlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelenmiş ve bir takım bulgular elde edilmiştir (Tablo 3). Analiz sonuçları göz önüne alındığında öğrencilerin hem tükenme hem de duyarsızlaşma düzeylerinin öğrenim gördükleri sınıfa göre anlamlı bir farklılık gösterdiği söylenebilir ($p<0.05$). Bununla birlikte her iki alt boyutun sınıflara göre medyan değerleri de dikkate

alındığında ikinci sınıf öğrencilerinin hem tükenme hem de duyarsızlaşma düzeylerinin birinci sınıftaki öğrencilere göre anlamlı derecede daha yüksek olduğu görülmüştür. Diğer taraftan öğrencilerin yetkinlik düzeylerinin ise sınıflarına göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmüştür ($p>0.05$) (Tablo 3).

Bulgulara göre öğrencilerin tükenme düzeylerinin öğrenim gördükleri öğretim türüne göre anlamlı bir farklılık gösterdiği söylenebilir ($p<0.05$). Bununla birlikte aynı zamanda tükenme alt boyutunun öğrenim türüne göre medyan değerleri de dikkate alınırsa normal öğretim öğrencilerinin tükenme düzeylerinin ikinci öğretim öğrencilerine göre anlamlı derecede daha yüksek olduğu söylenebilir. Diğer taraftan öğrencilerin duyarsızlaşma ve yetkinlik düzeyleri ise öğrenim gördükleri öğretim türüne göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$) (Tablo 3).

Sağlık meslek yüksekokulu öğrencilerinin tükenmişlik düzeylerinin öğrencilerin daha önce öğrenim görerek mezun oldukları lise türünden ve sosyallik durumlarından etkilenebileceği düşünülmüş ve analiz edilmiştir (Tablo 4). Bulgulara göre öğrencilerin hem tükenme hem duyarsızlaşma hem de yetkinlik düzeyleri mezun oldukları lise türüne göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$). Buna göre sağlık meslek yüksekokulu öğrencilerinin daha önce öğrenim gördükleri ve mezun oldukları lisenin öğrencilerin tükenmişlik düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı söylenebilir (Tablo 4).

Yine elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin hem tükenme hem duyarsızlaşma hem de yetkinlik düzeyleri sosyallik durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p<0.05$). Bununla birlikte her üç alt boyutun sosyallik durumuna göre medyan değerleri de göz önüne alındığında, kendisini sosyal biri olarak niteleyen öğrencilerin tükenme ve duyarsızlaşma düzeylerinin sosyal olmayan öğrencilere göre anlamlı derecede daha düşük olduğu söylenebilir. Yetkinlik alt boyutu için ise tam aksine bir durum olduğu görülmektedir. Kendisini sosyal biri olarak niteleyen öğrencilerin yetkinlik düzeyleri sosyal biri olmadığını belirten öğrencilere göre anlamlı derecede daha yüksektir (Tablo 4).

Son olarak sağlık meslek yüksekokulu öğrencilerinin tükenmişlik düzeylerinin öğrencilerin aldıkları haftalık ders saatinden de etkilenebileceği düşünülmüş ve bu durumun geçerli olup olmadığı test edilmiştir (Tablo 5). Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin duyarsızlaşma ve yetkinlik düzeyleri haftalık aldıkları ders saatine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$). Öğrencilerin tükenme düzeyleri ise haftalık ders saatlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır ($p<0.05$). Bu farklılığın hangi gruplar arasındaki farktan kaynaklandığını belirlemek amacıyla Bonferroni düzeltilmeli Mann-Whitney U testi kullanılarak grup ortalamaları ikiyeşerli olarak karşılaştırılmıştır. Toplam 3 adet ikiyeşerli karşılaştırma testi yapıldığı için Bonferroni düzeltilmesi sonucunda önem seviyesi $0.05/3=0.017$ olarak alınmıştır. Buna göre elde edilen bulgular ve gruplara ait medyan değerleri dikkate alındığında, haftalık aldığı ders saati 23 saat ve üzerinde olan öğrencilerin tükenme düzeylerinin haftada 18 saat veya altında ders alan öğrencilere göre anlamlı derecede daha yüksek olduğu ($p=0.013<0.017$) söylenebilir (Tablo 5).

4. Tartışma

Çalışmada elde edilen bulgulara göre öğrencilerin duyarsızlaşma ve yetkinlik düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermezken, tükenme düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Bir diğer bulguya göre ise, normal öğretim gören öğrencilerin tükenme düzeylerinin ikinci öğretim öğrencilerine göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Kız öğrencilerin tükenme düzeylerinin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu bulgu, Kaya ve Ariöz (2014) ve Gündüz ve diğerleri (2012)'nin çalışmalarından elde ettikleri bulgular ile paralellik göstermektedir. Tansel (2015), Denat, Dikmen, Yılmaz ve Karalar (2018), Girgin (1995) ve Tümkaya (1996) gibi çalışmalar ise araştırmanın bu bulgusunun tersi sonuçlar elde etmişlerdir. Genel olarak görüldüğü gibi iki farklı sonuca da ulaşıldığı görülmüştür. Bu bulgu ile ilgili net bir sonuca ulaşmak için sistematik derleme veya meta analiz yapılması gerekmektedir. Ancak araştırmayı yaptığımız bölgede sosyal imkanların nispeten az olması ve kızların erkeklere göre daha dar sosyal alanların bulunmasının etkisi olduğu düşünülmektedir.

Çalışmada elde edilen bir diğer bulgu ise ikinci sınıf öğrencilerinin hem tükenme hem de duyarsızlaşma düzeylerinin birinci sınıftaki öğrencilere göre daha yüksek olduğu yönündedir. Tansel (2015), Gündüz ve diğerleri (2012) ve Ören ve Türkoğlu (2006)'nın yaptıkları çalışmalarda ikinci sınıf öğrencilerin birinci sınıf öğrencilere göre tükenme ve duyarsızlaşma düzeyinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu açıdan bu çalışmaların bulguları araştırmanın bu bulgusunu destekler niteliktedir. Literatürdeki bu çalışmalar tarafından da desteklenen bu sonuca göre, öğrenim görülen sınıf düzeyi ve dolayısıyla öğrencilik süresi arttıkça öğrencilerin tükenme ve duyarsızlaşma düzeylerinin de arttığı söylenebilir.

Çalışma sonucunda ulaşılan diğer bir bulguya göre, kendini sosyal biri olarak tanımlayan öğrencilerin tükenme ve duyarsızlaşma düzeylerinin sosyal olmayan öğrencilere göre daha düşük olduğu görülmüştür. Bu bulgu, Kaya ve Ariöz (2014)'ün yaptıkları çalışmanın sonuçları ile paralellik göstermektedir. Bu bulguya göre ise, öğrenciler ne derece sosyal bir birey olursa, bu durumun öğrencilerin tükenme ve duyarsızlaşma düzeylerini o derecede azaltıcı yönde etkili olacağı yorumu yapılabilir. Tersine olarak, sosyallik derecesi düşük olan öğrencilerin tükenmişlik ve duyarsızlaşma düzeylerinin yüksek olduğu ifade edilebilir.

Araştırma kapsamında son olarak, ders saati 23 ve üzeri olan öğrencilerin tükenme düzeylerinin ders saati 18 ve altı olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu bulgu da Tansel (2015), Gündüz ve diğerleri (2012) ve Yılmaz (2009) gibi çalışmalardan elde edilen bulgularla paralellik göstermektedir. Bu bulguya göre ise haftalık alınan ders saatinin artmasının da öğrencilerin tükenmişlik düzeylerini artırıcı yönde olumsuz etkisinin olduğu söylenebilir.

5. Sonuç ve Öneriler

Bu araştırma sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinin tükenmişlik düzeylerini belirlemek ve bazı kişisel değişkenlere (cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, öğrenim türü, mezun olunan lise türü, sosyallik durumu, haftalık alınan ders saati) göre tükenmişlik düzeylerini incelemek amacıyla yapılmıştır. Sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinin tükenmişlik düzeylerinde cinsiyet, öğrenim türü, sosyallik durumu açısından ve haftalık alınan ders saati açısından istatistiksel yönden anlamlı farklılık içeren sonuçlar elde edilmiştir.

Yapılan bu araştırma kapsamında elde edilen sonuçlara göre şu önerilerin yararlı olacağı düşünülmektedir:

- Üniversite öğrencileri için birçok üniversitede bulunan Psikolojik Danışma ve Rehberlik Merkezleri (PDREM) bünyesinde tükenmişlikle mücadeleye yönelik, bilgilendirici ve önleyici psiko-eğitsel faaliyetler düzenlenmesi sosyallik açısından faydalı görülmektedir.
- Öğrencilerde tükenmişlik düzeyinin azalması için eğitim sürecinde alınan ders saatlerinin dönemlere dengeli olarak dağıtılması ve öğrencilerin stres atmasını sağlayacak etkinliklere katılmalarına fırsat verecek şekilde düzenlenmesi faydalı görülmektedir.

- Öğrencilerin sınıf düzeyleri arttıkça tükenmişliğe neden olacak etkenlerin göz önünde bulundurulması ve eğitimcilerin buna göre çeşitli faaliyetlerde bulunmalarının yararlı olacağı düşünülmektedir.
- Öğrencilerin katılım sağlayacağı sosyal ve kültürel faaliyetlerin düzenlenmesi ve teşvik edilmesinin, öğrencilerin sosyalleşmesi açısından yararlı olacağı düşünülmektedir.
- Öğrenim türüne göre tükenmişliğin farklılaşmasının nedenlerinin belirlenmesi için daha kapsamlı ve derin çalışmalar yapılabilir. Ayrıca, öğrencilere sosyal destek amaçlı eğitimlere ve grup çalışmalarına yer verilebilir.
- Araştırma daha genel ve kapsamlı sonuçlara ulaşmak için farklı üniversitelerde daha kapsamlı örneklemeler üzerinde benzer çalışmalar yapılabilir.

Teşekkürler

Çalışmanın yapıldığı Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'na, ankete katılan öğrencilere ve çalışma boyunca desteklerinden dolayı değerli Dostum Mehmet ÜSTÜNSÖZ'e teşekkür ederim.

Kaynakça

- Abbey, A. (2002). Alcohol-related sexual assault: A common problem among college students. *Journal of Studies on Alcohol*, (14), 118-128.
- Ahola, K., Honkonen, T., Isometsa, E., Kalimo, R., Nykyri, E., ve Koskinen, S. (2006). Burnout in the general population. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 41(1), 11-17.
- Balkıs, M., Duru, E., Buluş, M., ve Duru, S. (2014). Tükenmişliğin Öğretmen Adayları Arasındaki Yaygınlığı, Demografik Değişkenler ve Başarı İle İlişkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(1), 151-165.
- Baysal, A. (1995). *Lise ve Dengi Okul Öğretmenlerinde Meslekte Tükenmişliğe Etki Eden Faktörler* (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, İzmir.
- Çapri, B., Gündüz, B., ve Gökçakan, Z. (2011). Maslach tükenmişlik envanteri-öğrenci formunun (MTE-ÖF) Türkçeye uyarlaması: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(40), 134-147.
- Denat, Y., Dikmen, Y., Yılmaz, G., ve Karalar, D. (2018). Hemşirelik öğrencilerini tükenmişlik düzeyi ve etkileyen etmenlerin incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 11(3), 218-223.
- Filiz, M. (2017). *Kamu hastane birliklerinin ülke sağlık politikalarına katkısını belirlemede sağlık çalışanlarının algısı: Sivas ili örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sağlık Kuruluşları Yöneticiliği, Sivas.
- Filiz, M., ve Bardakçı, S. (2020). Sağlık çalışanlarının örgütsel iklim algıları ve örgütsel güven düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi: Artvin ili örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(73), 436-449.
- Girgin, G. (1995). *İlkokul Öğretmenlerinde Meslekten Tükenmişliğin Gelişimini Etkileyen Değişkenlerin Analizi ve Bir Model Önerisi*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

- Gündüz, Z. G., ve Özyürek, A. (2018). Lise öğrencilerinin okul tükenmişliği düzeyleri ve Anne-Baba tutumları arasındaki ilişki. *Elementary Education Online*, 17(1), 384-395.
- Gündüz, B., Çapri, B., ve Gökçakan, Z. (2012). Üniversite öğrencilerinin tükenmişlik Düzeylerinin incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (19), 38-55.
- Gürbüz, S., ve Şahin, F. (2014). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. 2. Baskı. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Kaya, Ş. D., ve Ariöz, A. (2014). Ebe ve hemşire öğrencilerinde tükenmişlik düzeyi ve etkileyen faktörler. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (31), 89-99.
- Maslach, C., ve Leiter, M. P. (1997). The Truth About Burnout. *San Francisco: Jose-Bass Publishers*, 11-18.
- Maslach, C., Schaufeli, W. B., ve Leiter, M. P. (2001). Job burnout. *Annual Reviews of Psychology*, (52), 397-422.
- Ören, N., ve Türkoğlu, H. (2006). Öğretmen Adaylarında Tükenmişlik. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (16), 30-42.
- Özdamar, K. (1999). *Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizi 1*. Kaan Kitabevi 2. Baskı, Eskişehir.
- Schaufeli, W. B., ve Salanova, M. (2007). Efficacy or inefficacy, that's the question: burnout and engagement, and their relationships with efficacy beliefs. *Anxiety Stress Coping*, 20(2), 177-96.
- Schwab, R. L., Jackson, S. E., ve Schuler, R. S. (1986). Educator Burnout: Sources and Consequences. *Educational Research Quarterly*, 10(3), 14-17.
- Seçer, İ., ve Gençdoğan, B. (2012). Ortaöğretim Öğrencilerinde Okul Tükenmişliğinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Turkish Journal of Education*, 1(2), 1-13.
- Stoeber, J., Julian, H., Jennifer, A., ve Alexandra, R. (2011). Passion and motivation for studying: predicting academic engagement and burnout in university students. *UK Educational Psychology*, 31(4), 513-528.
- Sürgevil, O. (2006). *Çalışma Hayatında Tükenmişlik Sendromu-Tükenmişlikle Mücadele Teknikleri*. Ankara: Nobel yayınevi.
- Tansel, B. (2015). Üniversite öğrencilerinin tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44(2), 241-268.
- Tekin, H. (1993). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Yargı Yayınları.
- Tümkaya, S. (2018). *Öğretmenlerdeki Tükenmişlik Görülen Psikolojik Belirtiler ve Başa Çıkma Davranışları*. 1996. Uluslararası Eğitim ve Sosyal Bilimlerde Yeni Ufuklar Kongresi Bildiriler Kitabı (s. 9-11). İstanbul: (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Çukurova Üniversitesi, Adana.

- Uludağ, O., ve Yaratan, H. (2010). The effect of burnout on engagement: An empirical study on tourism students. *Journal of Hospitality Leisure Sport. Tourism Education*, 9(1), 13-23.
- Watson, R., Deary, I., Thompson, D., ve Li, G. (2008). A Study of Stres and Burnout Nursing Student in Hong Kong: A Qustionnaire Surve. *Internetonial Journal of Nursing Studies*, (45), 1534-1542.
- Yang, H.-J. (2004). Factors affecting student burnout and academic achievement in multiple enrollment programs in Taiwan's technical-vocational colleges. *International Journal of Educational Development*, (24), 283-301.
- Yavuzekinci, M. A. (2018). *Ameliyathanede çalışan anestezi doktorları ve anestezi teknikerlerinin tükenmişlik düzeyinin sosyo-demografik değişkenlerle ilişkisi*. (Uzmanlık tezi). Ufuk Üniversitesi Tıp Fakültesi. Anesteziyoloji ve reanimasyon anabilim dalı, Ankara.
- Yılmaz, T. D. (2009). *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastaneleri'nde Tıpta Uzmanlık Öğrencilerinin Tükenmişlik Düzeyi ve İlişkili Etmenler*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tablo 1. Alt Ölçeklerin Cronbach α Katsayıları

Alt Ölçekler	Değişken Sayısı	Ort.	ss	Cronbach α Katsayısı
Tükenme	5	3.21	0.99	0.832
Duyarsızlaşma	4	2.87	1.01	0.818
Yetkinlik	4	3.42	0.81	0.634

Tablo 2. Cinsiyet ve Yaş Değişkenlerine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	Medyan	Mann-Whitney U İst.	Z İstatistiği	p
Tükenme	Erkek	156	3.00	19969.00	-3.268	0.001
	Kadın	314	3.40			
Duyarsızlaşma	Erkek	156	2.75	23961.00	-0.384	0.701
	Kadın	314	2.75			
Yetkinlik	Erkek	156	3.50	24020.50	-0.342	0.733
	Kadın	314	3.50			
Alt Boyutlar	Yaş	N	Medyan	Mann-Whitney U İst.	Z İstatistiği	p
Tükenme	19 Yaş ve Altı	246	3.20	26950.00	-0.410	0.682
	20 Yaş ve Üstü	224	3.20			
Duyarsızlaşma	19 Yaş ve Altı	246	2.88	27346.50	-0.140	0.889
	20 Yaş ve Üstü	224	2.75			

Yetkinlik	19 Yaş ve Altı	246	3.50	27212.50	-0.232	0.817
	20 Yaş ve Üstü	224	3.50			

N: örneklem sayısı, p: anlamlılık düzeyi

Tablo 3. Öğrenim Görülen Sınıfa ve Öğretim Türüne Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Sınıf	N	Medyan	Mann-Whitney U İst.	Z İstatistiği	p
Tükenme	1. Sınıf	270	3.00	21465.50	-3.808	0.001
	2. Sınıf	200	3.40			
Duyarsızlaşma	1. Sınıf	270	2.50	22818.50	-2.881	0.004
	2. Sınıf	200	3.00			
Yetkinlik	1. Sınıf	270	3.50	26146.50	-0.589	0.556
	2. Sınıf	200	3.50			
Alt Boyutlar	Öğretim Türü	N	Medyan	Mann-Whitney U İst.	Z İstatistiği	p
Tükenme	Normal Öğretim	275	3.20	23844.50	-2.050	0.040
	İkinci Öğretim	195	3.00			
Duyarsızlaşma	Normal Öğretim	275	2.75	26509.00	-0.210	0.834
	İkinci Öğretim	195	2.75			
Yetkinlik	Normal Öğretim	275	3.50	26337.00	-0.329	0.742
	İkinci Öğretim	195	3,50			

N: örneklem sayısı, p: anlamlılık düzeyi

Tablo 4. Mezun Olunan Lise Türüne ve Sosyallik Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Mezun Olunan Lise	N	Medyan	Mann-Whitney U İst.	Z İstatistiği	p
Tükenme	Sağlık Lisesi	126	3.20	21061.50	-0.469	0.639
	Diğer Liseler	344	3.20			
Duyarsızlaşma	Sağlık Lisesi	126	3.00	19621.50	-1.577	0.115
	Diğer Liseler	344	2.75			
Yetkinlik	Sağlık Lisesi	126	3.38	19458.50	-1.706	0.088
	Diğer Liseler	344	3.50			
Alt Boyutlar	Sosyallik Durumu	N	Medyan	Mann-Whitney U İst.	Z İstatistiği	p
Tükenme	Sosyal biriyim	348	3.20	18170.00	-2.373	0.018
	Sosyal değilim	122	3.40			

Duyarsızlaşma	Sosyal biriyim	348	2.75	17730.00	-2.718	0.007
	Sosyal biri değilim	122	3.00			
Yetkinlik	Sosyal biriyim	348	3.50	16991.50	-3.299	0.001
	Sosyal biri değilim	122	3.25			

N: örneklem sayısı, p: anlamlılık düzeyi

Tablo 5. Haftalık Alınan Ders Saatine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Haftalık Ders Saati	N	Medyan	sd	χ^2	p	Mann-Whitney U Testi		
							z	p	Gruplar
Tükenme	18 Saat ve Altı	153	3.00	2	7.475	0.024	-0.460	0.645	1-2
	19-22 Saat	153	3.20				-2.483	0.013	1-3*
	23 Saat ve Üzeri	164	3.40				-2.171	0.030	2-3
Duyarsızlaşma	18 Saat ve Altı	153	2.75	2	3.900	0.142	---	---	---
	19-22 Saat	153	2.50				---	---	---
	23 Saat ve Üzeri	164	3.00				---	---	---
Yetkinlik	18 Saat ve Altı	153	3.75	2	1.906	0.386	---	---	---
	19-22 Saat	153	3.50				---	---	---
	23 Saat ve Üzeri	164	3.50				---	---	---

N: örneklem sayısı, p: anlamlılık düzeyi

Beyanlar:

Araştırmada kullanılan veri toplama aracının bilimsel yayın etiği kurallarına uygunluğu Artvin Çoruh Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından incelenmiş, kurulun 12.03.2019 tarihli kararıyla etik yönden uygun olduğu belirtilmiştir. Araştırmaya gönüllü olarak katılan öğrencilerin sözlü onamları alınmıştır. Araştırma verileri 18.03.2019-29.03.2019 tarihleri arasında toplanmıştır.

Bu yayının tez çalışmasından üretilmemiştir. Herhangi bir toplantıda sözlü/yazılı olarak tamamı ya da özeti sunulmamış, bildiri kitapçıklarında bir kısmı ya da tamamı basılmamıştır. Yazarlar çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Yazar katkıları; Fikir: MF, SB, Tasarım: MF, SB, Veri Toplama veya İşleme: MF, SB, Analiz/Yorum: MF, SB, Literatür Taraması: MF, SB, Yazı Yazan: MF, SB, Eleştirel İnceleme: MF, SB.

Extended Abstract

Introduction: The aim of this study is to examine the burnout levels of university students studying in the vocational school of health services. Burnout is expressed as the emotional, mental and physical wear or exhaustion of the person because he uses his power, his desire to live, his energy and all his personal resources as an effort to finish irregularly (Maslach, Schaufeli and Leiter, 2001). The lack of studies on burnout in Turkey is very concerned with the health worker will be particularly students for university students is an important factor in making this work.

Aim: In order to minimize the negative effects of burnout on students' life and education while at the student stage, it is thought that the current situation in the first stage should be determined and the problem should be raised. It is also aimed to increase the scientific studies on the subject, to create sensitivity and to examine the burnout seen in healthcare vocational school students in terms of some demographic variables.

Materials and methods: "Maslach Burnout Inventory-Student Form" adapted by Çapri, Gündüz and Gökçakan (2011) and "Personal Information Form" created by the researchers were used as data collection tools. The data of the study was obtained from 470 students who volunteered to participate in the study. Since the data did not show normal distribution, non-parametric statistical methods were used in the analysis. In this context, Mann-Whitney U test was used to examine the difference between two groups and Kruskal Wallis test was used to examine the difference between three or more groups. Bonferroni Correction was applied to determine the significance level of Mann-Whitney U comparison tests performed in pairs to determine the difference between the groups.

Results: According to the findings, significant differences were found regarding the variables of gender, class, type of education, sociability state and weekly course hours of the burnout levels of the students in Vocational School of Health Services, but the difference was not significant in terms of the age and the type of high school they graduated. **Conclusion and suggestions:** According to the results obtained within the scope of this research, the following suggestions will be useful:

- It is deemed beneficial for social students to organize informative and preventive psycho-educational activities to combat burnout within the Psychological Counseling and Guidance Centers in many universities.
- In order to decrease the level of burnout among students, it is beneficial to distribute the lesson hours taken during the education period in a balanced manner and to arrange them to participate in activities that will help students to stress.
- It is thought that it will be beneficial to consider the factors that will cause burnout as the students' grade levels increase and the activities of the educators accordingly.
- It is thought that organizing and promoting social and cultural activities that students will participate in will be beneficial for the socialization of students.
- More comprehensive and deep studies can be done to determine the reasons for the differentiation of burnout according to the type of education. In addition, students can be trained for social support and group work.
- Similar studies can be conducted on more extensive samples at different universities to achieve more general and comprehensive results.